

PATVIRTINTA
Tauragės „Versmės“
gimnazijos direktoriaus
2021 m. balandžio 29 d.
įsakymu Nr. V-32

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TAURAGĖS „VERSMĖS“ GIMNAZIJOJE

TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Tauragės „Versmės“ gimnazijos smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo gimnazijoje tvarka (toliau–tvarka) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatyminiu reglamentu: Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 1, 2, 19, 23, 43, 46, 47, 49, 56, 58, 59 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 23¹, 23²straipsniais įstatymas (2016 m. spalio 18 d. Nr. XII-2685), Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymas 2011 m. gegužės 26 d. Nr. XI-1425 (2017-01-01 suvestinė redakcija); Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas 2017 m. vasario 14 d. Nr. XIII-204; Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymas Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 3 d. įsakymas Nr. V – 635 „Dėl rekomendacijų mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijų ir veiksmų, kilus įtarimui dėl galimo smurto artimoje aplinkoje“.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – apibrėžti smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Gimnazijoje tvarką, kuri:

2.1. įtvirtina, kad visi Gimnazijos darbuotojai reaguoja į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo smurto ir patyčių formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių;

2.2. nustato pranešimų apie smurtą ir patyčias procedūrą (kokia forma, kam ir per kiek laiko apie smurtą ir patyčias praneša mokyklos bendruomenės nariai);

2.3. apibrėžia Gimnazijos darbuotojų veiksmų seką ir jų tarpusavio bendradarbiavimą, įtarus ar pastebėjus smurtą ar patyčias tarp mokinių;

2.4. nustato, kokių priemonių imasi Gimnazijos vadovas, gavęs pranešimą, kad mokyklos darbuotojas patiria smurtą ar patyčias ar pats smurtauja ar tyčiojasi;

2.5. apibrėžia smurto ir patyčių atvejų Gimnazijoje registravimo tvarką (patyčių dinamikos analizei ir atitinkamų prevencijos ir intervencijos priemonių planavimui);

2.6. numato švietimo pagalbos ar kitos reikalingos pagalbos (pvz., policijos, medicininės pagalbos) priemones smurtą ar patyčias patyrusiems ar smurtavusiems dalyviams, stebėtojams (mokiniams), tėvams.

3. Tvarkos apraše remiamasi šiais principais:

3.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio ir formos;

3.2. kiekvienas administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, privalo reaguoti nedelsiant;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų;

3.4. visi Gimnazijos bendruomenės nariai (mokiniai, nepilnametėiai

mokiniai, jų tėvai, mokytojai ir kt. mokykloje dirbantys asmenys) su smurto ir patyčių mokykloje prevencijos, intervencijos vykdymo tvarka turi būti supažindinti pasirašytinai.

4. Gimnazija, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su nepilnamečių mokinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėse esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

5. Gimnazijoje draudžiama bet kokia smurto ir patyčių forma, nukreipta:

5.1. mokinių prieš mokinius;

5.2. Gimnazijos darbuotojų prieš mokinius;

5.3. mokinių prieš Gimnazijos darbuotojus;

5.4. Gimnazijos darbuotojų prieš kitus šios įstaigos darbuotojus;

5.5. Nepilnamečių mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, Gimnazijos darbuotojus.

6. Apraše vartojamos sąvokos:

6.1. Patyčios – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis siekiant pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą;

6.2. Patyčios kibernetinėje erdvėje – patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijoms ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;

6.3. Smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą.

6.4. Neturtinė žala yra asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai, nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kt.

6.5. Smurtą artimoje aplinkoje patyręs asmuo – asmuo, prieš kurį panaudotas smurtas artimoje aplinkoje, arba dėl smurto artimoje aplinkoje mirusio asmens šeimos narys, ku. patyrė žalą dėl to asmens mirties, arba taip pat vaikas, tapęs smurto artimoje aplinkoje liudininku ar gyvenantis aplinkoje, kurioje buvo smurtauta.

6.6. Smurto prieš asmenį formos:

6.6.1. fizinis smurtas – tiesioginiai ar netiesioginiai tyčiniai fiziniai veiksmai prieš asmenį, taip pat fizinės bausmės, sukeltantys skausmą, darantys žalą arba keliantys pavojų jo gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;

6.6.2. psichologinis smurtas – nuolatinis asmens teisės į individualumą pažeidinėjimas, asmens žeminimas, patyčios, gąsdinimas ir kt.

6.6.3. seksualinis smurtas – seksualiniai veiksmai su asmeniu, kai naudojama prievarta, jėga ar grasinama arba piktnaudžiaujama pasitikėjimu ir kt.

6.6.4. Prevencija suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į (si) vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

6.7. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus Gimnazijos mokinius, padeda išvengti

problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems mokiniams, kuriems visai Gimnazijai taikomos prevencijos priemonės yra nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

6.8. Intervencija suprantama kaip Gimnazijos vadovo, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų Gimnazijos darbuotojų (toliau –Gimnazijos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

6.9. Smurto ir patyčių dalyviai:

6.9.1. Smurtą ar patyčias patiriantis bendruomenės narys - mokinys, Gimnazijos darbuotojas, prieš kurį smurtaujama arba iš kurio tyčiojama.

6.9.2. besityčiojantysis/ skriaudėjas – nepilnametis mokinys ar suaugęs, inicijuojantis smurtą ar patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.9.3. Smurto ar patyčių stebėtojas – bet kuris bendruomenės narys, matantis ar žinantis apie smurtą ar patyčias ir nesiimantis veiksmų patyčioms stabdyti.

7. Tvarkoje vartojamos sąvokos:

7.1. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

7.2. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

7.3. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

7.4. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

7.5. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

7.6. Smurto ar patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis Gimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

7.7. Smurto ar patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų smurto ar patyčių atveju, visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

7.8. Smurto ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos Gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. SMURTO, PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA CENTRE

8. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi centro veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o ją vykdančią dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

9. Gimnazijos direktorius yra atsakingas už šios tvarkos parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, vykdymą ir pristatymą Gimnazijos bendruomenei.

10. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą

koordinuoja ne mažiau nei 3 atsakingi asmenys, sudarantys smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdyto grupė). Gimnazijos vadovas Vykdyto grupės nariais paskiria 3 ar daugiau vaiko gerovės komisijos narius, kurie kasmet:

- 10.1. inicijuoja gimnazijos bendruomenės narių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;
- 10.2. atlieka gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;
- 10.3. remdamasis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;
- 10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;
- 10.5. teikia siūlymus Gimnazijos vadovui dėl mokyklos Tvarkos aprašo tobulinimo.
- 10.6. teikia siūlymus Gimnazijos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo centre;
- 10.7. atlieka kitus Gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

11. Klasių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias tarp auklėtinių, informuoja Vykdyto grupę apie prevencijos, intervencijų taikomų priemonių rezultatus auklėjamojoje grupėje, teikia Vykdyto grupei kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA CENTRE

12. Visais įtariamų ir realių smurto bei patyčių atvejais kiekvienas Gimnazijos administracijos darbuotojas, pedagogas ar kitas darbuotojas, mokinys reaguodamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. jei asmeniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar centro darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.3. informuoja klasės vadovą apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias.

13. Klasės vadovas, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, smurtą:

13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių/smurto atvejis;

13.2. pasitvirtinus patyčių atvejui, užpildo pranešimo apie patyčias formą (2 priedas), perduoda vaiko gerovės komisijos pirmininkui;

13.3. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su mokinio gerovės komisijos pirmininku ir informuoja apie pokyčius.

14. Gavus informaciją apie patyčias/smurtą vaiko gerovės komisijos pirmininkas:

14.1. užpildytą formą registruoja patyčių registracijos žurnale (žurnalas laikomas mokinio gerovės pirmininko kabinete);

14.2. imasi spręsti smurto ar patyčių situaciją;

14.3. nedelsiant praneša Gimnazijos direktoriui, kuris priima sprendimą dėl švietimo pagalbos priemonių taikymo.

15. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos darbuotojo, pedagogo ar kito darbuotojo, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja Gimnazijos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikių taikymo.

16. Administracijos darbuotojui, pedagogui ar darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias informuoja Gimnazijos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.

17. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius suteikiama informacija apie galimą pagalbą Tauragės pedagoginėje-psichologinėje tarnyboje.

IV SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJA MOKANTIS NUOTOLINIU BŪDU

18. Virtuali erdvė, kurioje vyksta pamokos yra vieša vieta. Nuotolinio mokymosi metu visi privalo laikytis etikos principų, asmens duomenų, autorinių teisių apsaugos reikalavimų.

19. Smurto ir/ar patyčių atvejais kiekvienas mokinys, patiriantis smurtą ir/ar patyčias virtualioje erdvėje, arba esantis stebėtojas (bet kuris Gimnazijos bendruomenės narys), matantis ir žinantis apie smurtą ir/ar patyčias, kitą netinkamą, nepagarbų mokinio elgesį, apie tai nedelsiant informuoja klasės vadovą ar administracijos atstovą.

20. Mokiniui draudžiama:

20.1. perduoti savo prisijungimo prie elektroninių paskirų slaptažodžius, gautas iš mokytojų nuorodas (ID) į pamokas virtualioje erdvėje pašaliniams (tretiems) asmenims;

20.2. virtualios pamokos metu dalintis savo vaizdo ekranu, piešti ant mokytojo rodomo ekrano, dalintis netinkamo turinio foto ar video medžiaga;

20.3. vartoti/rašyti trumpinius, necenzūrinius žodžius, emocijas (keiktis ar kitaip nepagarbiai kalbėti, rodyti gestus), tyčiotis ir įžeidinėti kitus asmenis;

20.4. filmuoti, fotografuoti nuotolinę pamoką be mokytojo sutikimo.

21. Reagavimas į smurtą ir/ar patyčias, vykstančias tarp mokinių, ir/ar kai tyčiojamas iš mokytojo virtualioje erdvėje:

21.1. pastebėjęs patyčias ar kitą nepageidaujamą mokinio elgesį virtualioje erdvėje, mokytojas:

21.1.1. iš karto reaguoja žodžiu (raštu), įspėdamas ar/ir atjungdamas nuo prieigos netinkamai besielgiantį mokinį;

21.1.2. išsaugo (jei tai įmanoma) vykstančių patyčių ar kito padaryto pažeidimo įrodymą;

21.1.3. vėliau – pasikalba su mokiniu ar mokiniais;

21.1.4. informuoja mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) elektroniniame dienyne arba telefonu;

21.1.5. praneša klasės vadovui, administracijos atstovui;

21.1.6. atsižvelgiant į neleistinų veiksmų turinį, gali pateikti pranešimą policijai kartu su užfiksuotais faktais (jei tokių yra) (už patyčias elektroninėje erdvėje pamokų metu, gali būti skirta bauda iki 240 eurų (LR ANK 481 str. „Nedidelis viešos tvarkos pažeidimas“);

21.1.7. susidūręs su neteisėtu ar žalingu turiniu internete praneša Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai užpildydamas anketą: <https://svarusinternetas.lt/>

22. klasės vadovas ar administracijos atstovas organizuoja, teikia pagalbą (nuotoliniu būdu) smurto ir/ar patyčių dalyviams. Klasės vadovas savo veiksmus pagal poreikį, suderina su mokinio gerovės komisija, administracijos atstovais;

22.1. smurto ir/ar patyčių atvejais, įvykę mokantis nuotoliniu būdu, fiksuojami smurto ir/ar patyčių atvejų registracijos žurnale;

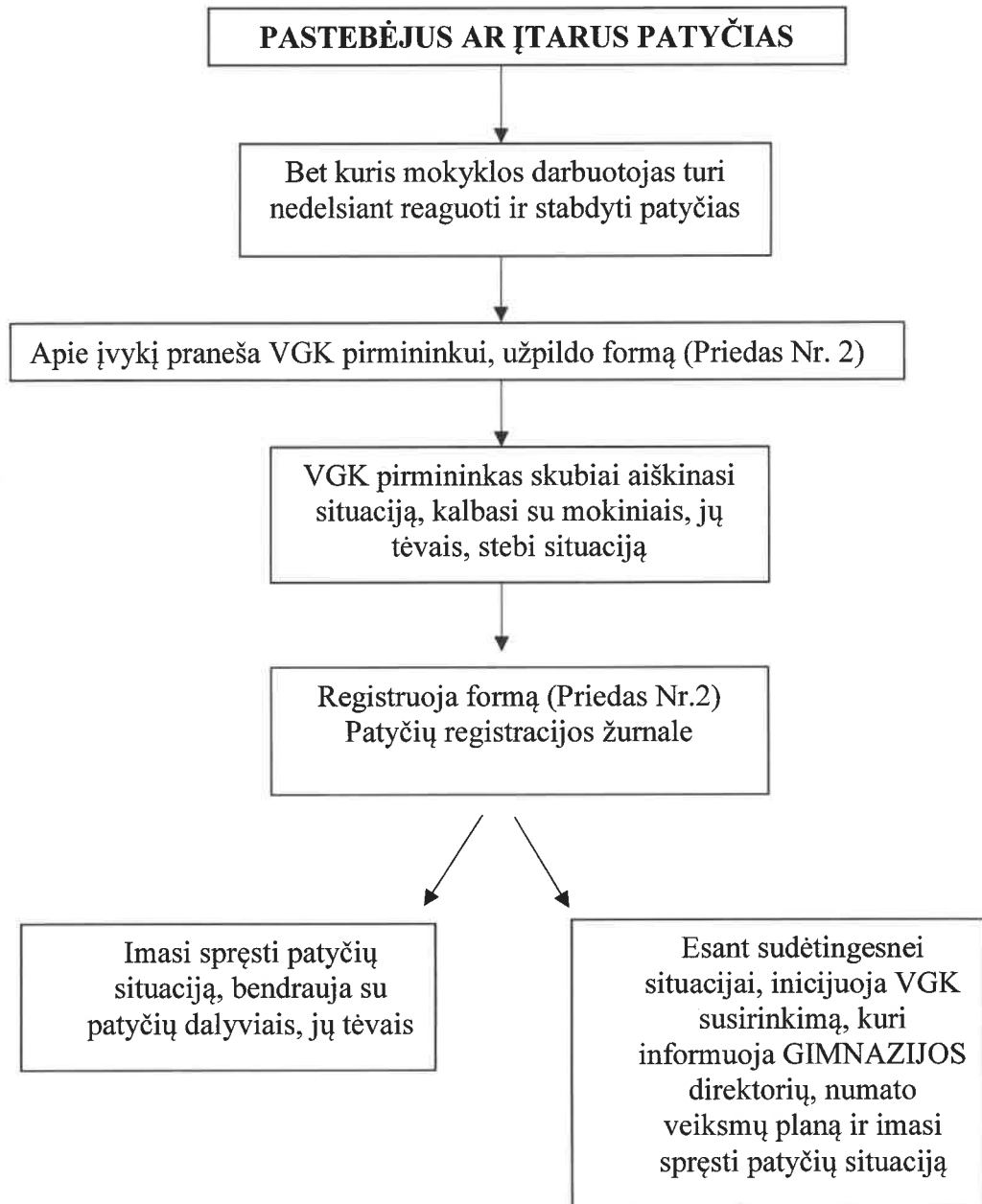
22.2. prireikus inicijuojamas Gimnazijos vaiko gerovės komisijos posėdis (nuotoliniu būdu);

22.3. už techninės pagalbos teikimą Gimnazijos vadovo įsakymu paskiriamas informacinių technologijų specialistas.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir/ ar jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas ir užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

**TAURAGĖS „VERSMĖS“ GIMNAZIJOS BENDRUOMENĖS
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS
PLANAS**

Priedas Nr. 2

Įtariant patyčias, vienas svarbių elementų yra tokio elgesio pasikartojimas. Žymėti pastebėtus faktus, kitų perduotą informaciją apie patyčias svarbu dėl šio reiškinio atskleidimo kitiems asmenims – vaikų tėvams, pedagogams ar esant poreikiui kitiems specialistams. Taip pat dėl patyčių masto mažėjimo įvertinimo.

PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

Pranešimo data

Ugdymo įstaigos pavadinimas **Tauragės „Versmės“ gimnazija**

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias: Kas	
pranešė apie patyčias: Kada įvyko	
patyčios (data, val.): Kur įvyko	
patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐	Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);
☐	Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;
☐	Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinimas, bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).
☐	Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Mokinio, <i>patyrusio patyčias</i> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Mokinio/-ų, <i>kuris tyčiojosi</i> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Mokinio/-ų, <i>stebėjusio patyčias</i> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Gimnazijos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veismų po įvykio, planas su: (pildo mokytojai)

Vaiku patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	